

BUDAPEST VIII.

A Várnegyed műemlék épületei, utcái, hangulatos terei közül csupán néhányra emlékeztetünk. A Táncsics Mihály utca 9. sz. alatti vastag falú épületet egy ideig börtönnek használták. A magyar történelem nem kisebb személyiségei raboskodtak itt, mint: Wesselényi Miklós, Czuczor Gergely, Batthyány Lajos, Kossuth Lajos és Táncsics Mihály.

Az utca másik vége a Bécsi kapu térre torkollik. A kapu a mai formáját az 1936-os átalakításkor nyerte el. A kapun kívüli, úgymezett Európa-park fát 1973-ban ültették az európai fővárosok polgármesterei, akik a Budapest 100. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségsorozatra érkeztek fővárosunkba.

A Mária Magdolna torony (templom) eredetije szintén a XIII. sz. közepén épült a ferencesek számára, majd a lakosságé lett. A török hódoltság idején ez volt Budán az egyetlen keresztények számára meghagyott templom, amelyet egyaránt használták a katolikusok és a protestánsok.

Az Uri utca 53. sz. alatti — volt ferences — kolostorépületben őrizték és itélték el 1795-ben Martinovics Ignácot és társait.

Hadik András (1710—90) lovasszobrárt — ifj. Vastagh György alkotását — 1937-ben avatták fel. A 9-es sz. ház alatt találjuk a vári barlangrendszer (vaslemezes) vaskapus lejárátát. Kevesen tudják, s még kevesebben ismerik, hogy több mint 10 kilométer hosszúságú barlanglabirintus húzódik itt az épületek egy része alatt.

Az Alagúton áthaladva jutunk a Krisztinavárosba, ahol 1769-ig az állandó jellegű házak építése tiltott volt. Ezt a lakatlan területet ugyanis a katonaság várvédelmi területként tartotta fenn. Krisztina, Mária Terézia lánya volt, akinek közbenjárására — a Vérmező kivételével — az építési tilalmat megszüntették, s e városrész — hálából — az ő nevét viseli. A plébániatemplomot is csak 1795—97 között építették copf stílusban, majd 1880 körül eklektikus stílusúvá alakították. Érdekessége, hogy szentélyét 1939-ben hátrább tolták, s helyén kereszthajót építettek. Széchenyi István és Semmelweis Ignác is ebben a templomban mondta ki a boldogító igent.

A volt Generális-réten 1795-ben hazaárulás és felségsértés vád alapján végezték ki a magyar jakobinusok vezetőjét, Martinovics Ignácot és társait. Vérpadjuk azon a helyen állt, ahol most — a kegyetlen kivégzéseikről Vérmezőnek nevezett park északi szegletében — emlékművük emelkedik.

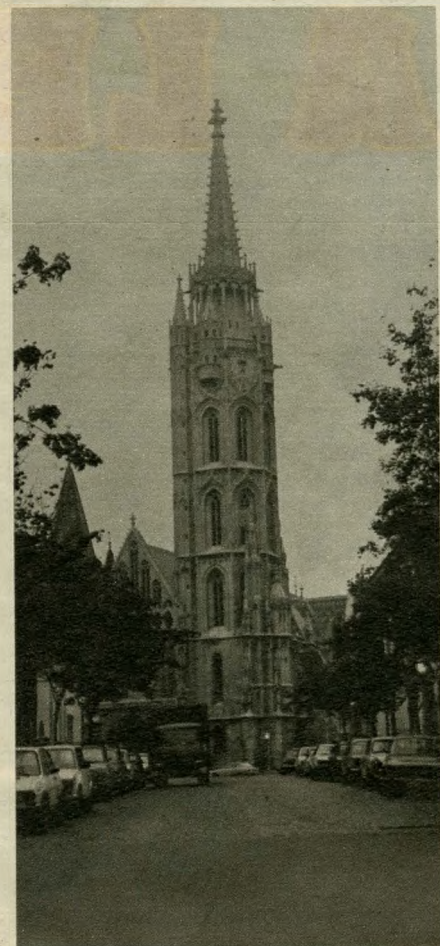
Virág Benedek emlékére állított szobor — Pátzay Pál alkotása — a Tábanban

Obudát ma már sokan Újbudának nevezik, s talán nem is alaptalanul, pedig e terület jelentős része a római kori emlékek igen gazdag tárháza is. Egészen az utóbbi évekig megőrizte kisvárosi, mezővárosi jellegét és sok földszintes házával, közkedvelt kis kocsmáival, romantikus hangulatát.

A római emlékek igen sok helyen megtalálhatók. Legjelentősebb és legnagyobb kiterjedésű romterület a két amfiteátrum és az Aquincum Múzeum.

A IV. sz. végéig politikai, kulturális, katonai jelentőségét megtartó várost a pesti oldalról érkező lovasnomád barbárok egyre gyakrabban ostromolták, sarcolták, pusztították és rabolták meg. Ellenük való védekezésül a mai Árpád- és Erzsébet-híd lábánál erődöket építettek, amelyek a birodalom bukását követően is jó szolgálatot tettek a különböző — éppen ezen a helyen tartózkodó — népcsoportok védekezésére.

A város újkori központja a Duna-parthoz közeli részén a volt Zichy-kastély mellett alakult ki. A Zichyek a XVII. sz. végétől voltak a terület

Mátyás-templom

ALMÁSSY TIBOR felvételei

földbirtokosai. Küllemében barokk raktárépületre emlékeztető kastélyukat 1746—57. építették. A négyszögletes — tágas udvart körülölelő — épület valójában kulturális központ. Kassák Lajosnak (1887—1967), a magyar avantgard irányzatok — irodalom, költészet, festészet — atyjának munkásságát és hagyatékát bemutató kiállítás is megtekinthető itt.

A Margitsziget fővárosunk igen kedves és közkedvelt színterét. Eredetileg két szigetből állott. A Duna múlt század közepi szabályozásakor egy szigetté egyesítették. Szépen „semleges területen” — a Dunában úszva, örök barátsággal — köti össze Pestet, Budát és Obudát. Itt a lombos fák alatt a történelmi kolostorromok, a modern úszómedencék, a minden igényt kielégítő szállodák, a virágos kertek és rétek tarka társaságában egyszeriben megfeledekezünk a nagyváros zajáról, lüktető életéről. Oázis ez a javából, de nem a sivatag, hanem egy világváros közepén a nyugalom, a pihenés, a felüdülés, a szórakozás, a történelem és a jelen különlegesen fénylő ötvöze.